

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

VIII. De lege irritante.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

47. *Tertia* ex materiae gravitate desumitur; ex gravi materia gravis obligatio Legis colligitur: in materia autem levi Legislator non potest sub mortali obligare; quia Lex esset iniusta. *Quoniam modo discimus num Legis materia gravis sit, an levis? Vix certa regula potest adscribi, sed prudentis arbitrio relinquendum.* Attamen ego finem Legis contemplerer: Lex enim, quæ ex se levis est, habita ratione finis gravis assolere apparet. *Num in materia gravi potest Legislator sub veniali obligare? Quis dubitet; quia moralis actus agentis intentionem non excedit.*

48. *Quarta* regula, ex vna Lege aliam explicante, aut ex communi hominum æstimatione Legem sub mortali obligare petenda est.

49. *Quinta* ex Legis acceptatione: Lex enim obligat, quatenus acceptatur. Si ergo non acceptatur ut obligans sub lethali, sub lethali non obligat, etiam si Legislator intentionem habuisset graviter illigandi: nisi intenderit ille independentem ab acceptatione obligare.

50. *Sexta* in pœnæ gravitate fundatur: pœna enim proportionem debet habere cum delicto. *Obligat ne sub mortali Lex, quæ gravem pœnam continet, quando pœna huiusmodi ponitur in re levi tantum ad terrorem? Minimè: nec enim esset iusta Lex, quæ sub pœna capitis leporum venationem prohiberet, ob materiae levitatem.* Vnde subditus non tenetur illi Legi ut pote inualidæ obedire in conscientia, nisi ex aliqua circumstantia iusta præsumatur.

51. *Septima* denique ex aliqua gravi censura colligitur, vel Ecclesiastica pœna transgressoribus Legis imposita: nam gravis censura, v.gr. excommunicatio maior, aut gravis suspensio non fertur nisi ob lethalia delicta.

CAPUT VIII.

De Lege irritante.

52. **A**cta, quæ sunt contra aliquam Legem irritantem, suntne valida? Ipso facto in utroque foro inualida sunt. Vnde qui contractu irritato rem accepit, talis actus vi præcisè non potest illam ut propriam retinere: quia per irritum contractum dominium non acquiritur.

53. *Num irritatio ipso facto incurritur ante declarationem? Incurritur quidem, quando irritatio in falsa præsumptione non*

non fundatur, seu quando forma substantialis requisita ad valorem non seruatur.

54. *Ad incurrendam irritationem actus requiritur ne scientia Legis irritantis?* Minimè speciatim illius actus, qui defectu formæ substantialis irritatur. Vnde Matrimonium clandestinum est inualidum etiam respectu illius, qui Tridentini decretum Matrimonium clandestinè initum irritans, ignorat. Item qui beneficium obtinet bona fide per pactum Simoniacum, quod ipse ignorat, inualidè obtinet.

55. *Actus humana lege irritus obligat ne in conscientia?* Obligat; Ecclesia enim & Principes possunt actus in vtroque foro irritare.

56. *Actus ne contra Legem prohibentem sunt inualidi ex eo solum capite, quod prohibentur à Lege?* Minimè; multa enim illicitè fiunt, quæ tamen facta tenent. Neque verò omnes actus, qui iure naturæ prohibentur, sunt irriti: validus enim est contractus, quo quis rem vni promissam alteri vendit; validum Matrimonium de præsentibus cum vna celebratum, post sponsalia prius celebrata cum alia: quamuis delinquat vtriusque contractus præuaricator.

57. *Actus contra ius commune est ne ipso facto irritus?* Ita planè: at non secundum se, & in foro conscientiæ ante sententiam iudicis: sed quia per sententiam iudicis ita declarari potest irritus, ac si irritus à principio esset. Id quod in iis tantummodo locis procedere affirmo, in quibus Lex Theodosij Imperat. quæ incipit: *Non dubium*, recepta est.

58. *Actus celebrati sine forma substantiali, ac sine solemnitate à iure requisita sunt ne validi?* Minimè: sed in vtroque sunt inualidi foro. *Quandònam autem solemnitas substantialis adesse censetur?* Quando clausula apponitur factum irritans sine huiusmodi forma celebratum. Scio sanè actus ad causas pias factos excipiendos: sunt enim validi etiam sine solemnitate à Ciuili iure præscripta.

C A P V T IX.

De Legis satisfactione, seu adimptione.

59. **L** *Ex ne aut præceptum potest adimpleri ex actu ex aliqua circumstantia malo?* Potest: vt quando quis ex vanæ gloriæ motu ieiunat: modus quippe sub præceptum